

Onderwerp Concept Meerjarenprogramma Sport en
bewegen 2016 - 2020

Steller R.J. Bakker

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 51 13 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5394760

Datum 17-12-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bieden wij u het concept Meerjarenprogramma Sport en bewegen 2016 – 2020 aan. In dit actiegerichte programma geven wij aan wat we de komende jaren gaan doen op het terrein van sport en bewegen. We vernemen graag uw zienswijzen bij dit concept meerjarenprogramma.

Opzet concept Meerjarenprogramma

In de Sportvisie 2010 - 2020 'Meer ruimte voor sport en bewegen, Creatief met tape!' gaven wij al het belang van sport en bewegen aan. En ook vandaag de dag draagt sport en bewegen nog steeds volop bij aan wat wij als stad willen bereiken. Een stad waar mensen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen, waar mensen elkaar ontmoeten en door te bewegen hun gezondheid en leerprestaties bevorderen. Een stad ook waar het door het gevarieerde sportaanbod in sportaccommodaties en de openbare ruimte, fijn is om te wonen en te werken.

In het meerjarenprogramma formuleren we drie ambities en vijf uitvoeringsstrategieën met concrete projecten waarmee we deze ambities samen met onze partners in de sport willen realiseren. Met de uitvoeringsstrategieën:

1. faciliteren we sporters en hun bestuurders op een manier die meer op de gebruiker is gericht;
2. bieden we de jeugd een sportieve basis door hen de kans te geven plezier te beleven aan sport en bewegen, talent te ontdekken en verder te ontwikkelen;
3. ondersteunen we sporttalenten in hun ontwikkeling om topsporter te worden;
4. richten we de stad op een sportieve en beweegvriendelijke manier in en geven we de sportparken een meer openbaar karakter;
5. verbinden we sport en bewegen met de sociale wijkstructuur.

Hiermee leggen we dwarsverbanden met thema's uit andere programma's en met externe partijen. De input voor de projecten hebben we opgehaald bij verschillende spelers uit de sportwereld. De input die gaat over de verenigingssport komt hoofdzakelijk voort uit het constructieve overleg dat we dit jaar hebben gevoerd met de Sportkoepel Groningen en de expertmeetings die uw raad over dit onderwerp heeft georganiseerd. Met het programma komen we tegemoet aan de wensen van de Sportkoepel Groningen. De in de gesprekken benoemde thema's komen in het meerjarenprogramma terug in de vorm van concrete acties en maatregelen. Het overleg met de Sportkoepel stopt niet met de vaststelling van het meerjarenprogramma. Ook bij de uitvoering van de projecten die gaan over de verenigingen, blijven we in overleg met de Sportkoepel en vanzelfsprekend met de specifieke verenigingen die bij de onderscheiden projecten zijn betrokken.

Financieel kader

In het concept programma dat nu voor u ligt geven we aan wat we willen doen om onze ambities op het gebied van sport en bewegen de komende jaren te realiseren. Een definitief meerjarenprogramma, met daarin een uitgewerkt uitvoeringsprogramma waarin we de projecten plaatsen in de tijd, leggen wij u voor als we hiervoor een dekkende financiering hebben gevonden. De financiering is mede afhankelijk van de uitkomst van het gesprek dat wij daarover de komende maanden met de Sportkoepel voeren.

Het gesprek met de Sportkoepel gaat over structurele oplossingen vanaf 2017 voor:

- tekort tariefinkomsten WSR van naar verwachting: € 270.000;
- taakstelling kostendekkendheid privaatrechtelijke tarieven: € 250.000.

Ook voeren we verkennende gesprekken over de voeding van een investeringsfonds dat is bedoeld voor de (co-)financiering van sportaccommodaties.

Voor de taakstelling kostendekkendheid privaatrechtelijke tarieven zoeken we naar oplossingen binnen de sport maar ook binnen de gemeentelijke werkmaatschappijen in de sector cultuur. Bij beide financiële opgaven zullen we uitvoering geven aan uw motie 'Verantwoorde kostendekkendheid sporttarieven' uit het voorjaarsdebat 2014. We zoeken eerst naar mogelijkheden om onze eigen kosten te verlagen. Vervolgens gaan we na in hoeverre we verenigingen tegemoet kunnen komen doordat zij via zelfwerkzaamheid de kosten kunnen verlagen. Een mogelijke verhoging van tarieven vormt het sluitstuk van de zoektocht naar oplossingen voor de genoemde financiële opgaven.

Tijdens de expertmeeting die uw raad op 1 december jl. organiseerde gaf de Sportkoepel aan met de gemeente in gesprek te zijn over de financiering van de verenigingssport. Wij hebben daarover met de Sportkoepel de volgende afspraken gemaakt.

De administratie van de gemeente voldoet aan alle formele vereisten, maar is minder gericht op de gebruiker. Verenigingen zullen we meer inzicht gaan bieden in de kosten en opbrengsten van de verschillende specifieke accommodaties. In tussentijd verkennen we samen met de Sportkoepel mogelijkheden om te sturen op deze kosten. We onderzoeken in dit kader goede voorbeelden in het land bij andere gemeenten en sportbedrijven. De uitkomst kan zijn dat we verenigingen in de toekomst keuzes voorleggen over de omvang en kwaliteit van onze dienstverlening en de daarvoor te betalen prijs.

Om in het voorjaar een uitgewerkt meerjarenprogramma aan u voor te kunnen leggen waarin de bovengenoemde financiële opgaven zijn opgelost en we ruimte hebben gevonden om ook in 2016 al nieuwe investeringen mogelijk te maken, gaan we de komende maanden met de Sportkoepel om de tafel. We zullen verschillende oplossingsmogelijkheden verkennen en daarbij de uitgangspunten van uw hiervoor genoemde motie in acht nemen.

Relatie met aangenomen moties

Naast uw motie over een verantwoorde kostendekkendheid sporttarieven geven wij met het meerjarenprogramma (verdere) uitvoering aan nog twee andere moties van uw raad. Met de projecten die horen bij de strategie 'Sport verbindt' leggen wij de verbinding tussen de verenigingen en de wijk. We stimuleren en faciliteren contacten tussen verenigingen en de WIJ-teams en gaan aan de slag om met deze teams en sociaal culturele accommodaties sport- en beweegprogramma's in de wijk tot stand te brengen. Hiermee geven wij uitvoering aan uw motie 'Sport Maakt 't Beter' (begrotingsraad 12 november 2014). De motie 'Co-financieringsfonds breedtesport' (voorjaarsdebat 1 juli 2015) voeren wij uit als onderdeel van het faciliteren van verenigingen. Met de Sportkoepel Groningen zijn wij op dit moment in gesprek over de mogelijkheden om een dergelijk fonds te voeden en hiervoor bestedingscriteria te ontwikkelen.

Planning besluitvormingstraject Meerjarenprogramma Sport en bewegen

De planning van het besluitvormingstraject voor het definitieve programma zien wij als volgt:

Concept Meerjarenprogramma	
Bespreking concept meerjarenprogramma in commissie O&W	6 januari 2016
Informatiebijeenkomst voor belangstellenden	januari 2016
Advies Adviescommissie voor de Sport	1 februari 2016
Meerjarenprogramma met uitvoeringsprogramma	
Vaststelling meerjarenprogramma met uitvoeringsprogramma door college	15 maart 2016
Bespreking meerjarenprogramma in commissie O&W	6 april 2016
Vaststelling meerjarenprogramma door de raad	20 april 2016

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn benieuwd naar uw zienswijzen bij dit concept Meerjarenprogramma sport en bewegen 2016 - 2020.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

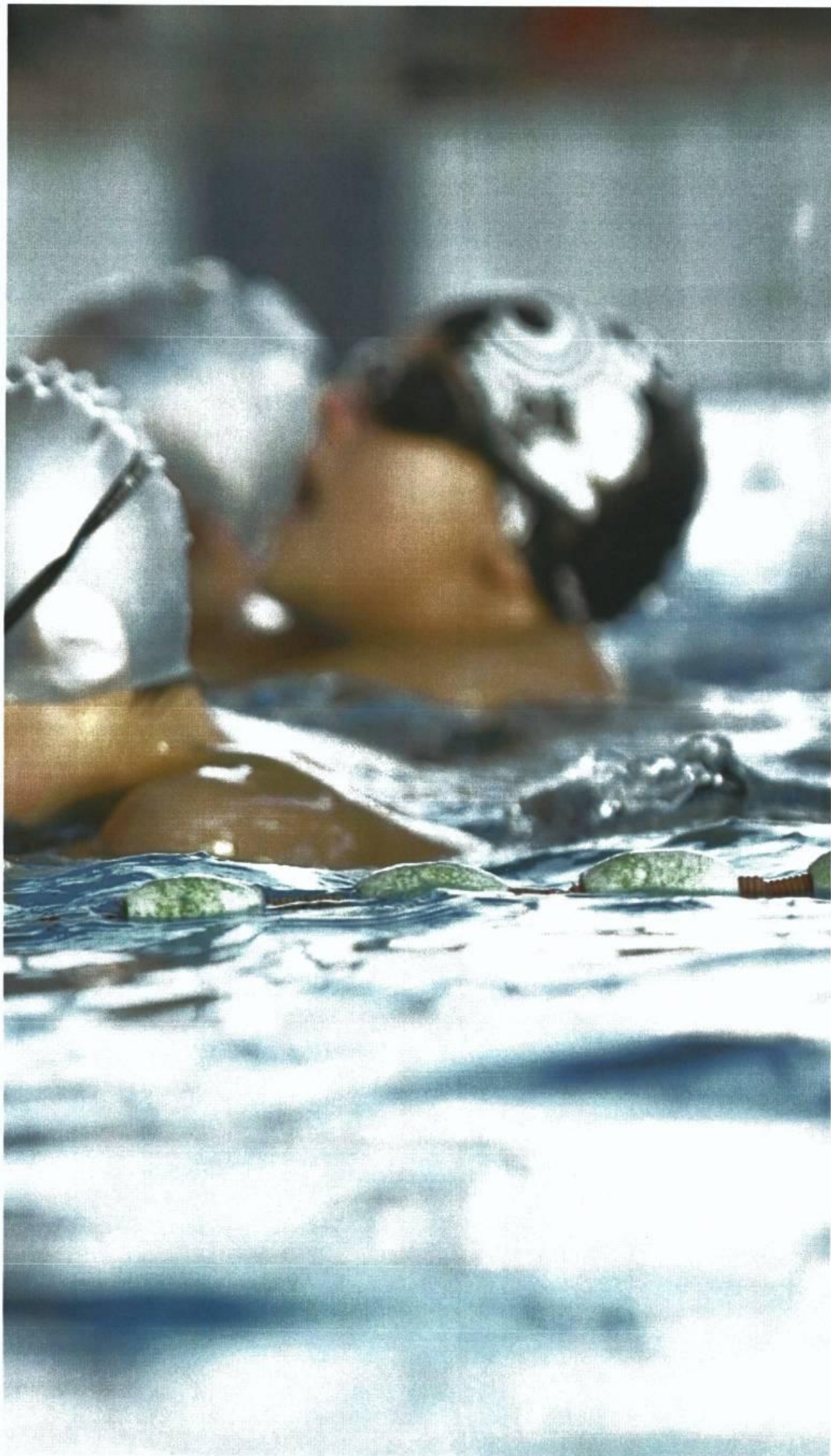

SPORT & BEWEGEN

CONCEPT MEERJARENPROGRAMMA 2016 - 2020

>> NAAR DE INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
AMBITIES	5
Toegankelijk en voor iedereen.....	5
Sportieve basis voor de jeugd.....	5
Ontwikkeling van toptalent.....	5
IN ACTIE! >> strategieën	6
1. Faciliteren van verenigingen.....	6
2. Jeugd in beweging.....	8
3. Ruim baan voor talent.....	9
4. Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief.....	10
5. Sport verbindt.....	12
MONITORING	13
FINANCIERING	13
COMMUNICATIE	14
PLANNING	16

“KEIN GELOEL, FUSSBALL SPIELEN”

Ernst Happel

Voormalig bondscoach van het Nederlands voetbalelftal

Sporters zijn doeners en gericht op actie.

Een van de meest bekende uitspraken die deze mentaliteit van sporters typeert, 'Kein geloel, Fussball spielen!' is van Ernst Happel, voormalig bondscoach van het Nederlands voetbalelftal. Geheel in lijn met deze op actie gerichte mentaliteit van sporters presenteren wij het Meerjarenprogramma Sport en bewegen. In 2009 beschreven we al eens waarom sport en bewegen belangrijk is en gaven we de kaders aan van ons beleid. In het nu voorliggende meerjarenprogramma geven we aan wat we samen met de stad - burgers, verenigingen, ongebonden sporters en kennisinstellingen - de komende jaren gaan doen om zoveel mogelijk Stadgers in beweging te krijgen. Daarmee scheppen we de voorwaarden voor - sportieve - ontmoetingen tussen mensen, leveren we een bijdrage aan het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners en zorgen we voor een leefbare stad waar mensen graag wonen en werken.

Dit programma is tot stand gekomen na overleg met de belangrijkste spelbepalers. We hebben intensief overleg gevoerd met de sportverenigingen via de Sportkoepel Groningen, een nieuwe speler op het veld die als aanspreekpunt fungeert voor het grootste deel van de verenigingssport. In werkgroepverband hebben we alle thema's die spelen in de verenigingssport besproken. Ook hebben we gebruik gemaakt van het resultaat van de expertmeetings die de gemeenteraad met de Sportkoepel Groningen heeft georganiseerd. Tijdens een tweedaagse themasessie hebben we gesprekken gevoerd met Topsport Noord, de

Hanzehogeschool, het Alfa-college, Healthy Ageing NN, Running Coffee en de Adviescommissie voor de Sport. Daarnaast hebben we afstemming gezocht met de ontwikkelingen in het sociale en het ruimtelijke domein. Het conceptprogramma is besproken met de Adviescommissie voor de Sport.

Met deze inbreng is het programma afgestemd op nieuwe ontwikkelingen en actuele wensen en behoeften van de verschillende spelers en de samenleving. Passend bij de dynamiek van sport en bewegen zullen we dit programma periodiek herijken.

Ambities

Meer ruimte voor sport en bewegen! Dat is en blijft de kern van ons beleid. We houden vast aan de ambities die we op basis hiervan in de sportvisie¹ formuleerden:

- **Toegankelijk en voor iedereen**

Zoveel mogelijk Stadgers komen in beweging en beleven plezier aan sporten en bewegen. In de nabijheid van Stadgers is voldoende ruimte voor sport en bewegen. Goed bereikbare en betaalbare sportaccommodaties en een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen, zijn hiervoor belangrijke voorwaarden.

- **Sportieve basis voor de jeugd**

Plezier in sport en bewegen op jonge leeftijd is mede bepalend voor de sportdeelname op latere leeftijd.

Alle jeugd geven we daarom een sportieve basis mee om zijn talent voor sport en bewegen te ontdekken en te ontwikkelen. Samen met scholen zorgen we voor kwalitatief goed bewegingsonderwijs, zowel op school, na school als bij sportverenigingen.

- **Ontwikkeling van toptalent**

Sporters met talent ondersteunen we om hun talent verder te ontwikkelen. Dit past bij onze ambities van Groningen als City of Talent. We werken hierbij nauw samen met de kennisinstellingen op het gebied van sport en talentontwikkeling.

We beschikken als gemeente over sportaccommodaties waar we trots op mogen zijn!

17 sportparken, met faciliteiten voor o.a. voetbal, korfbal, hockey, rugby, honkbal en softbal, american football, atletiek, paardensport en wielersport, **29** gymlokalen en **3** dojo's, **9** sporthallen, **1** ijsbaan en **1** ijshal, **4** zwembadcomplexen (waarvan 3 overdekt en 1 openlucht).

We blijven in sportaccommodaties investeren. Samen met het Noorderpoortcollege werken we aan de voorbereidingen voor de bouw van sporthal Europapark en we bouwen een spelhal in De Wijert. Ook de openbare ruimte in onze stad kent prachtige faciliteiten voor sport en spel. Zo beschikken we onder meer over:

10 tennisbanen op 7 locaties. **1** '4 mijl'-circuit Kardingse, **25** basketbalvelden, **2** Cruiffcourts en 2 Krajicek playgrounds, **8** skateparken, **30** sportvoorzieningen (voetbalkooien met tevens mogelijkheden voor andere sporten), **2** gelegenheden voor buitenfitness; Streetworkout, Mountainboardpark, Downhillbikelpark, Pedalpark Groene long Beijum.

¹ Sportvisie 2010/20 'Meer ruimte voor sport en bewegen. Creatief met tape!' vastgesteld door de raad op 30 september 2009.

IN ACTIE!

In deze paragraaf geven we aan hoe we onze ambities willen realiseren. We presenteren vijf strategieën waarin we aangeven wat we daar concreet voor gaan doen. We starten nieuwe initiatieven en tegelijkertijd zetten we door wat succesvol is.

1. Faciliteren van verenigingen

Verenigingen zijn de belangrijkste aanbieders van georganiseerde sport. Samen met verenigingen zorgen we er voor dat mensen kunnen sporten in goede accommodaties. Bij de ingebruikgeving en het beheer en onderhoud van sportaccommodaties werken we nauw samen met verenigingen. Onze blik is tevens gericht op de toekomst. We maken investeringen in accommodaties mogelijk en bieden verenigingen de mogelijkheid om ook zelf hierin te investeren. Hiervoor bieden we verenigingen arrangementen met ruimte voor maatwerk. Daarnaast ondersteunen we verenigingen om vitaal te blijven. We dagen ze uit om samen te werken en hun sportaanbod af te stemmen op de ontwikkelingen in de samenleving. Over al deze onderwerpen hebben we in gezamenlijke werkgroepen met de verenigingen afspraken gemaakt via de Sportkoepel Groningen.

• **Investeringen in sportaccommodaties**

We hebben het Mulier Instituut opdracht gegeven de behoefte aan sportaccommodaties en ontwikkelingen en trends in de sport in onze stad opnieuw in beeld te brengen. Hierbij betrekken we verenigingen via een begeleidingscommissie. Het rapport van het Mulier Instituut zal naar verwachting eind maart 2016 verschijnen. Om de toekomstige behoefte aan vervanging en uitbreiding van sportaccommodaties mogelijk te maken creëren we een investeringsfonds. Dit fonds is ook bedoeld om verenigingen in staat te stellen via cofinanciering bij te dragen aan investeringen. Voor de besteding van de middelen uit het investeringsfonds formuleren we criteria.

Wij zijn op dit moment in gesprek met LTC Hoogkerk, de roeiverenigingen, Oranje Nassau volleybal en voetbalvereniging Groen Geel over accommodatiewensen. We onderzoeken de haalbaarheid van deze wensen en zullen beoordelen of we deze wensen kunnen faciliteren.

• **Investeringen in clubgebouwen en duidelijkheid over bestaande eigendomssituaties**

Verenigingen die een clubgebouw willen bouwen of verbouwen faciliteren we door hen via een zakelijk recht het eigendom van de opstal aan te bieden. Dit geeft verenigingen zekerheid over de eigendoms-

situatie en stelt hen in staat om voor het doen van investeringen - bijvoorbeeld in energiebesparende maatregelen - zo nodig bij een bank te kunnen lenen. Voor een door de vereniging te sluiten lening verlenen we in samenwerking met de stichting Waarborgfonds voor de sport, op basis van nader te formuleren criteria, een garantstelling.

In alle gevallen maken we per vereniging afspraken over de eigendoms-/gebruikssituatie van clubgebouwen. Uitgangspunt is dat we eventuele overdracht van eigendommen juridisch en financieel goed regelen en dat verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid in één hand komen te liggen. Een vereniging is eigenaar of huurder van het clubgebouw, met in elk van deze situaties de rechten en plichten die daar bij horen.

• **We houden de kosten laag**

Verenigingen die zelf werkzaamheden willen uitvoeren in het kader van beheer en onderhoud bieden we hiertoe de mogelijkheid. We bieden deze verenigingen in ruil daarvoor een reële vergoeding. Hiervoor maken we per vereniging maatwerkafspraken. We onderzoeken wat het verlagen van de temperatuur in sporthallen en gymzalen oplevert aan energie- en kostenbesparing. Hierbij betrekken we de gebruikers van de betreffende accommodaties.

• **Optimale bezetting sportaccommodaties**

Om de beschikbare sportaccommodaties optimaal te kunnen benutten:

- voeren we per accommodatie geplande overleggen met de gebruikers; vanaf dit seizoen doen we dat ook voor de sporthallen². In dat overleg, tussen de betrokken verenigingen en de WSR, wordt het rooster van de betreffende accommodatie besproken en verder thema's als schoon/heel/veilig, onderhoud en vervanging en actuele onderwerpen.
- gaan we bij de ingebruikgeving van accommodaties - zoals ook al aangegeven in de Accommodatienota - niet automatisch uit van 'de oudste rechten', maar van de actuele behoefte van verenigingen,

geven we verenigingen bij botsende belangen voorrang boven particuliere huurders en verhuren we sporthallen in principe in z'n geheel in plaats van in delen.

- onderzoeken we de mogelijkheid van het online inzichtelijk maken van de bezetting van accommodaties en de mogelijkheid om accommodaties online te reserveren, te betalen en hiertoe toegang te verkrijgen.
- stimuleren we verenigingen de topdrukke op de sportparken op de zaterdag te verlagen, door in de middag langer door te spelen en (oudere) jeugd op zondag te laten voetballen.

• **Creëren 'level playingfield' op sportparken**

De door verenigingen gesignaleerde ongelijkheid ten aanzien van de te betalen lasten op sportparken pakken we aan. Het eerder gestarte project 'Basis op orde' ronden we af. Uitgangspunt is dat we verenigingen gelijk behandelen als het gaat om de lasten voor energie, OZB en vergoedingen voor gemaakte kosten.

• **Samenwerking stimuleren**

Samen sta je sterker. We stimuleren verenigingen waar mogelijk meer samen op te trekken. Door samen te werken kunnen werkzaamheden worden verdeeld en kunnen accommodaties beter worden benut. Bij onderhoud en vervanging van bestaande accommodaties en ook bij het realiseren van nieuwe accommodaties, zullen we ons steeds afvragen wat samenwerking tussen verenigingen, maar ook samenwerking van de gemeente met andere partijen kan opleveren om sportaccommodaties breed in te zetten en betaalbaar te houden. Samenwerking kan ook bijdragen aan vermindering van de druk bij verenigingen die ontstaat door het gesignaleerde tekort aan vrijwilligers. We stimuleren samenwerking tussen verenigingen via accommodatie-overleggen en door het organiseren van thema-avonden of bijeenkomsten, waar nieuws en ontwikkelingen kunnen worden gedeeld.

² Op alle sportparken functioneert inmiddels een zogeheten parkoverleg. In dit overleg tussen de WSR en alle gebruikers dat twee keer per jaar wordt gehouden, worden allerlei onderwerpen besproken die te maken hebben met de dagelijkse gang van zaken op het park.

• Vitale verenigingen en verenigingsondersteuning

De kracht van verenigingen zit in het zelf organiserend vermogen. Om hiertoe in staat te zijn is het belangrijk dat verenigingen vitaal zijn. Een vitale vereniging is een vereniging waar mensen graag sporten, die organisatorisch en financieel de zaken goed op orde heeft, over voldoende vrijwilligers beschikt en aan de vereiste juridische voorwaarden voldoet. Vitaliteit is in eerste instantie een zaak van verenigingen zelf. Waar nodig kunnen verenigingen rekenen op ondersteuning. Verenigingen kunnen voor ondersteuning een beroep doen op de bond waarbij ze zijn aangesloten. Daarnaast bieden we als gemeente verenigingsondersteuning via het Huis voor de Sport Groningen. Een deel van de verenigingen heeft aangegeven niet tevreden te zijn met de ondersteuning die het Huis voor de Sport biedt. We zijn inmiddels gesprekken gestart met de verenigingen en het Huis voor de Sport om te bezien hoe de vraag naar ondersteuning en het aanbod daarvan beter op elkaar afgestemd kan worden. Bij het activeren van bijstandsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt besteden we aandacht aan de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te gaan doen in de sport.

Gebruikersgerichte dienstverlening

Voor verenigingen is het soms lastig om de juiste ingang te vinden in de gemeentelijke organisatie. We richten onze organisatie daarom meer gebruikersgericht in. Bij de WSR gaan we begin 2016 werken met een vaste contactpersoon voor verenigingen voor alle niet-dagelijkse of bijzondere onderwerpen. Verder gaan we de uitkomsten van klanttevredenheidsonderzoeken voor de publicatie ervan bespreken met de verenigingen van de betreffende accommodatie, om eerder aan oplossingen van gesignaleerde knelpunten te kunnen werken.

• Promotie Sportplein Groningen

Sportplein Groningen is een netwerkorganisatie waarin kennisinstellingen, Huis voor de Sport Groningen, UMCG, Topsport Noord en de gemeente kennis delen. Niet alle verenigingen zijn bekend met deze organisatie en het bijbehorende digitale platform. Dit platform is een vindplaats is van informatie op verschillende gebieden. We gaan in onze communicatie naar verenigingen Sportplein Groningen nadrukkelijk onder de aandacht brengen.

2. Jeugd in beweging

We bieden jeugd een sportieve basis door hen de kans te geven plezier te beleven aan sport en bewegen, talent hiervoor te ontdekken en verder te ontwikkelen. Het onderwijs vormt hierin een belangrijke partner.

• Bslim 3.0

We ontwikkelen Bslim door naar Bslim 3.0.

De beschikbare 26 fte combinatiefuncties benutten we vanaf 1 januari 2016 volledig voor:

- Binnenschools: bewegingsonderwijs. Het aantal scholen waar twee uur bewegingsonderwijs wordt gegeven door een vakleerkracht gymnastiek breiden we verder uit. In gezamenlijke verantwoordelijkheid met het onderwijs maken we goede afspraken over het programma;
- Buitenschools: schoolsportclub. Samen met sportverenigingen zorgen we in alle Bslim-wijken voor een sportaanbod op school, zodat de

overgang naar de sportvereniging makkelijker wordt.

- Voor het VMBO zijn er naschoolse activiteiten en voor kinderen organiseren we sportactiviteiten in de wijk;
- Sportinstuiven: kinderen kunnen gebruik maken van een laagdrempelig aanbod vlak na schooltijd;
- We zetten de Sporthopper voort. Kinderen kunnen hierdoor kennismaken met verschillende sporten. De sporthopper wordt nu digitaal aangeboden en hier is veel belangstelling voor.
- Incidentele activiteiten, zoals: de Buurt Battle en Gezond Scoren in samenwerking met FC Groningen.

Bslim richt zich met sport en beweegactiviteiten op de jeugd. In samenhang hiermee werken we met landelijke en lokale partners in de gezamenlijke wijkaanpak 'Groningen Fit!' aan het bevorderen van een gezonde leefstijl onder jongeren en hun ouders om de toename van overgewicht onder jongeren een halt toe te roepen³.

Het lectoraat van het Hanze Instituut voor Sportstudies monitort het verloop van de uitvoering van Bslim.

• **Samenhang van programma's in de wijk, inclusief nieuw sportaanbod**

We zorgen er samen met het onderwijs voor dat programma's van scholen in de wijk op elkaar worden afgestemd. Hierdoor geven de vakleerkrachten aan de

scholen in de wijk op een efficiënte en doelgerichte manier gymnastiekles. Sporten zal niet meer per definitie in het gymnastieklokaal plaatsvinden.

We bieden ook andere vormen aan, zoals:

- Bswim: een module van zes weken bewegingsonderwijs in het water;
- Talent voor Topsport op school: kinderen krijgen training van topsporttrainers van de Regionale Trainingscentra (RTC's) in de stad.

• **Voortgang in ontwikkeling**

De vakleerkrachten houden de beweegontwikkeling van kinderen bij via een leerlingvolgsysteem en hebben extra aandacht voor kinderen met beweegproblemen (Motorische Remedial Teaching) en kinderen die juist extra talent hebben.

3. Ruim baan voor talent

Sporttalenten ondersteunen we in hun ontwikkeling om topsporter te worden. We zetten ons beleid voort dat we hebben geformuleerd in de nota 'Talent voor topsport! Topsportbeleid gemeente Groningen 2013-2020'. We benutten daarbij de kracht en know how van de kennisinstellingen in onze stad. Kernonderdelen van ons beleid zijn dat we inzetten op het ontdekken en ontwikkelen van talenten en het stimuleren van toptalenten om topsporter te worden. Dat begint op de basisschool door alle kinderen de kans te geven te ontdekken waar ze goed in zijn. Wie op topniveau presteert eren we met een Groningse sportpenning.

• **Ruim baan voor talent**

- subsidiëren we RTC's als het gaat om de accommodatie en de trainer
- geven we RTC's een voorrangpositie bij de ingebruikgeving van bepaalde accommodaties
- subsidiëren we talentevenementen
- belonen we prestaties van sporters met een sportpenning en een jong talent met een sportstimuleringsprijs.

• **Samenwerking topsport**

Topsport is van belang voor de stad. Topsporters geven de stad uitstraling en vormen inspirerende voorbeelden voor jonge sporters. We willen de onderlinge samenwerking tussen topsportclubs, kennisinstellingen en de gemeente verstevigen door in gesprek te gaan over:

- talentontwikkeling;
- facilitaire samenwerking;
- topsport en onderwijs;
- topsport in relatie tot brede maatschappelijke initiatieven.

• **Versterking verbinding tussen top- en breedtesport**

We willen een beter beeld krijgen van breedtesportverenigingen die aan talentontwikkeling werken, of de ambitie hebben om daar aan te willen gaan werken. Dit stelt ons in staat om aanwezige kennis uit de topsport en de RTC's ten goede te laten komen aan deze verenigingen. Om het gewenste inzicht te krijgen laten we het sportlandschap in beeld brengen. Dit doen we in samenwerking met de verenigingen en kennisinstellingen.

³ 'Groningen Fit!' is de Groningse invulling van de integrale landelijke aanpak Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), waarin met preventieve en curatieve interventies wordt gewerkt aan een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving van de jeugd en de ouders.

Om meer verbinding te creëren tussen topsport en breedtesport:

- faciliteren we een bijeenkomst tussen Topsport Noord en belangstellende breedtesportverenigingen waarin de laatste ontwikkelingen rondom de RTC's en de breedtesport kunnen worden uitgewisseld
- vragen we RTC's om niet alleen clinics te verzorgen op basisscholen maar ook bij verenigingen met ambities op het gebied van talentontwikkeling.

• Talentevenementen

We vinden het belangrijk dat talentvolle sporters kunnen excelleren in hun eigen stad.

Op dit moment kan dat op het Holland Nordic Basketball Tournament (HNBT), op de 4 mijl op het onderdeel talentontwikkeling (team 4 mijl) en op het Schaakfestival Groningen. We streven er naar om het aantal evenementen uit te breiden waardoor de stad nog aantrekkelijker wordt voor talent.

• Topsportzorgcentrum

De NV Euroborg ontwikkelt op het sportpark Corpus den Hoorn een Topsport Zorgcentrum. Een centrum voor trainingsfaciliteiten van FC Groningen en (medische) begeleiding. Dit centrum biedt diensten aan zoals medische en trainingsfaciliteiten, aan zowel de topsport als breedtesport.

4. Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief

Sporten vindt niet alleen meer plaats in zalen of binnen de hekken van een sportpark. De openbare ruimte wordt steeds meer gebruikt als plek voor sport en bewegen, in georganiseerd of in ongeorganiseerd verband. Het Noorderplantsoen is hier een mooi voorbeeld van. In de nota 'De Bewegende Stad, Visie op de inrichting van de sportieve en speelse openbare ruimte' hebben we aangegeven dat we de openbare ruimte in onze stad zo willen inrichten dat deze meer uitnodigt tot bewegen en dat we de afgesloten sportparken een open karakter willen geven⁴. Het gaat daarbij niet alleen om de aanleg en inpassing van sportinfrastructuur, maar ook om het in overleg met de wijk creëren van meer uitdagende speelplekken. We geven hier de komende tijd uitwerking aan door:

Aan te sluiten bij herinrichtingsopgaven:

• Sportieve inrichting deksels Zuidelijke ringweg: het Zuiderplantsoen

Met de bouw van de zuidelijke ringweg ontstaat een nieuw stuk 'stad' tussen Helpman, de Herewegbuurt, de Linie en de Oosterpoort, genaamd 'het Zuiderplantsoen'. In 2016/2017 zal de aannemer het ontwerp van het nieuwe park nader uitwerken. Wij dagen omwonenden en sportverenigingen uit om bij de uitwerking van het ontwerp sport en bewegen in de inrichting van het park te integreren. Dat kan variëren van speelveldjes tot een openbare sportschool in de buitenruimte. In elk geval creëren we een jogginggrondje Zuiderplantsoen – Kempkensberg. Ten slotte maken logische fietsverbindingen het park sociaal veilig en sport zichtbaar. Het Zuiderplantsoen

koppelen we via een sportieve route aan het nieuwe sportcentrum Europapark.

• Sportpark Europapark

Het nieuwe sportcentrum Europapark wordt het middelpunt van een sportief ingericht park rondom het gebouw. Samen met gebruikers van het park geven we actieve sportvoorzieningen vorm voor dubbelgebruik. Te denken valt bijvoorbeeld aan een stormbaan voor een legeropleiding, die tegelijkertijd prima kan dienen als speelvoorziening of bootcamp trainingsfaciliteit. Ook denken we aan mogelijkheden voor een beach-accommodatie, een multi-court en faciliteiten voor boogschieten en watersport. Om deze faciliteiten goed bereikbaar te laten zijn creëren we

⁴ Vastgesteld door het college op 21 januari 2014.

een sportieve route tussen het Zuiderplantsoen en het Europapark die aansluit op het sportcentrum.

- **Gebiedsontwikkeling Oosterhamrikzone**

In 2016 komen we tot een bestuurlijke voorkeursvariant voor de ruimtelijke ontwikkeling van de Oosterhamrikzone. Landschapsarchitect Peter Veenstra (LOLA) maakt hiervoor een plan op basis van de uitwerking van vier varianten, waaronder de voorkeursvariant van de buurt. Het is onze ambitie met de herinrichting van de Oosterhamrikzone ruimte te kunnen bieden aan fietsen, joggen, skaten en wandelen langs het water. Met een nieuwe rechtstreekse verbinding naar Kardinge kunnen we ons grootste sportpark met prachtige voorzieningen op een logische manier bereikbaar maken vanuit het stadscentrum.

- **Meerstad: mountainbikeroute in Meerstad, Spel & beweging in het wijkpark**

In het wijkpark in Meerstad creëren we met een glooiend landschap ruimte voor spel en beweging. Aan het water wordt samen met bewoners en andere partijen een plek gemaakt voor natuurlijk spelen, met bij voorbeeld klimbomen, een trekvlot, stapstenen en een kabelbaan. Verder onderzoeken we de mogelijkheid om de ruimte in Meerstad te benutten voor de aanleg van een mountainbike route: de eerste route in onze provincie ten noorden van de A7 op slechts vijf kilometer van de stad.

Sportparken toegankelijker te maken:

- **Toegankelijkheid en openheid Sportpark Corpus den Hoorn**

De komst van trainingsfaciliteiten voor FC Groningen biedt kansen voor het opnieuw vormgeven van de entree tot dit sportpark en het creëren van doorgaande fietsroutes door dit park. Samen met de betrokken verenigingen en de omliggende wijken geven we hier uitwerking aan.

- **Ontwikkeling sportpark West End / Vinkhuizen**

Sportpark West End is een groen stedelijke ontwikkellocatie van formaat, ooit bedoeld als reservering voor een nieuwe, sociaal veilige

wijkontsluitingsroute maar inmiddels al jaren braakliggend en zonder plannen. We willen dit geïsoleerde sportpark een open karakter geven met doorgaande fietsroutes zoals aangegeven in het 'Uitvoeringsprogramma Fietsstrategie Groningen 2015-2025' (Fietspad Diamantlaan – Friesestraatweg), een betere en veiligere entree met parkeergelegenheid en een verbinding naar de scholen. Hierdoor krijgt het park een betere verbinding met de wijk en maakt het gebruik door andere doelgroepen mogelijk. Ook ontstaat er zo een nieuwe ontsluiting van een woningbouwlocatie. De mogelijkheden die dit biedt verkennen we met de betrokken verenigingen en de buurt.

Nieuwe plekken te creëren voor sporten en spelen in de stad:

- **Calisthenics in Ebbingekwartier**

Van Let's Gro 2014 creëren met samen met de groep 'Bar Brothers' en woningbouwcorporatie Nijestee een calisthenicspark aan de Vrydemalaan, grenzend aan de Healthy Ageing Campus. Calisthenics is een nieuwe sport waarbij oefeningen worden gedaan met het eigen lichaamsgewicht en een minimale hoeveelheid apparatuur, uitvoering begin 2016.

- **Sportieve inrichting De Hunze**

Samen met de bewoners hebben we ideeën ontwikkeld voor een sportievere inrichting van de wijk. De plannen hiervoor zijn inmiddels gereed. Eind 2015 start de aanleg.

- **Vervanging speelplek Oosterkade / sportieve herinrichting Eemskanaalzone**

De bestaande speelplek aan de Oosterkade is aan vervanging toe. Samen met bewoners zoeken we naar ideeën om de speelplek een sportieve inrichting te geven. Het bijzondere aan deze plek is dat die in de binnenstad ligt. In de binnenstad zijn niet zoveel sport- en speelplekken. De doelgroep voor deze speelplek is dan ook breder: het gaat niet alleen om direct aanwonenden, maar ook om andere bewoners van en bezoekers aan de binnenstad. Ook een looproute met fitness-mogelijkheden langs het Eemskanaal zou door de komst van een nieuwe fiets- en voetgangersbrug

onderdeel van dit plan kunnen zijn. De ideeën beperken zich dus niet alleen tot de speelplek maar zijn een springplank voor de sportieve herinrichting van de Eemskanaalzone langs de kades.

De opsomming van projecten in dit programma vormen een eerste aanzet. Nieuwe ontwikkelingen en veranderingen in wensen en behoeften uit de

samenleving zullen in de toekomst leiden tot nieuwe projecten. Tijdens Let's Gro 2015 hebben we Stadlers in een workshop met als titel 'Hoe wil jij bewegen' uitgenodigd aan te geven hoe men graag wil sporten in de openbare ruimte en wat er op dit punt verbeterd kan worden. Studenten van de Hanzehogeschool rapporteren hier over. De uitkomst beoordelen we en verwerken we waar mogelijk in het programma.

5. Sport verbindt

Sport en bewegen maakt en houdt mensen fit en gezond, zorgt voor ontmoetingen en draagt bij aan integratie.

Dit is de verbindende kracht van sport. Die kracht willen we versterken door sport en bewegen te verbinden met de sociale wijkstructuur. De Wij-teams en sociaal-culturele accommodaties vormen hierin een belangrijke rol.

- **Programmering sportaanbod in de wijk**

We zijn inmiddels in gesprek met verenigingen, Wij-teams en sociaal-culturele accommodaties met als doel te komen tot programma's van sport- en beweegactiviteiten in de wijk. Programma's die niet alleen openstaan voor verenigingsleden, maar ook voor andere wijkbewoners. Hierbij zoeken we afstemming met de activiteiten in het kader van Bslim en Groningen Fit!

- **Participeren via sport**

Sportverenigingen bieden mensen de kans om actief te zijn. Dat kan via sportbeoefening, maar ook door het verrichten van allerlei soorten werkzaamheden die van belang zijn om een vereniging draaiende (vitaal!) te houden. Aangezien verenigingen behoefte hebben aan meer vrijwilligers zullen we bij het activeren van bijstandsgerechtigden de mogelijkheden voor het doen van vrijwilligerswerk in de sport actief onder de

aandacht brengen. Daarnaast onderzoeken we met verenigingen de mogelijkheid voor het creëren van een aantal participatiebanen in de verenigingssport.

- **Sporten voor mensen met een beperking**

Deelname aan sport is niet voor iedereen even makkelijk. Uit onderzoek blijkt dat mensen met een beperking minder sporten⁵. Dit vinden wij ongewenst. Wij sluiten daarom aan bij het door het ministerie van VWS geïnitieerde programma 'Grenzeloos actief, maakt sporten en bewegen voor mensen met een beperking mogelijk'. Een belangrijke pijler in dit programma is het realiseren van een goede match tussen vraag naar en aanbod van sportmogelijkheden voor mensen met een beperking. Hierbij worden Wij-teams betrokken, sportaanbieders en instellingen die een rol hebben in de begeleiding van mensen met een beperking. Dit gebeurt in een regionaal samenwerkingsverband.

⁵ Beweeg- en sportgedrag van mensen met een chronische aandoening of lichamelijke beperking, RIVM 2015.

6. Monitoring

Dit meerjarenprogramma geeft verdere uitwerking aan de ambities die we hebben geformuleerd in de Sportvisie 2010/20. 'Meer ruimte voor sport en bewegen. Creatief met tape!'. In deze sportvisie hebben we aangegeven de relevante thema's rondom ons sportbeleid te volgen en te evalueren met behulp van de Sportmonitor Groningen. In 2012 verscheen de eerste Sportmonitor en in november van dit jaar is de tussenmeting 2015 verschenen. De Sportmonitor rapporteert over algemene indicatoren, de fysieke sportinfrastructuur en het sport- en beweeggedrag van mensen.

In dit meerjarenprogramma formuleren we met de onderscheiden strategieën specifieke acties waarvan we de geleverde inspanning en het resultaat willen meten.

Om de resultaten van het beleid op het terrein van sport en bewegen en de maatschappelijke effecten hiervan op een samenhangende en eenduidige manier te kunnen monitoren en evalueren, ontwikkelen we een nieuwe set indicatoren. Bij het definitieve meerjarenprogramma geven we aan hoe we dit gaan doen.

Onze inspanningen en prestaties op het gebied van sport en bewegen gaan we vergelijken met die

van andere gemeenten. We willen onze positie op het gebied van sport en bewegen met behulp van gegevens van NOC*NSF in landelijk perspectief plaatsen. Bovendien gaan we vanaf 1 januari 2016 deelnemen aan de monitor van de Vereniging Sport en Gemeenten. De monitor maakt vergelijking van scores tussen gemeenten mogelijk op verschillende indicatoren, bijvoorbeeld: bezettingsgraden sportaccommodaties, verhouding sportruimte per inwoner, sportbudget per inwoner en percentage van de inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen. Deelname aan de monitor levert bovendien input voor een platform voor kennisdeling tussen gemeenten onderling.

7. Financiering

Hieronder geven we per strategie aan hoe we omgaan met de financiering van de concrete projecten. We zoeken daarbij naar dwarsverbanden met andere programma's op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, re-integratie & participatie, gezondheid en wijkgewijs werken.

Faciliteren van verenigingen

De gemeentelijke sportaccommodaties financieren we uit de begroting van de Werkmaatschappij Sport en Recreatie (WSR). Om ook in de toekomst vervanging en uitbreiding van sportaccommodaties mogelijk te maken, maken we in de begroting middelen vrij voor het creëren van een investeringsfonds. Hieraan koppelen we bestedingscriteria.

We houden de kosten voor verenigingen zo laag mogelijk en stellen verenigingen in staat om

werkzaamheden te verrichten in ruil voor een reële vergoeding. De verenigingsondersteuning via het Huis voor de Sport financieren we uit de programmabegroting voor Sport en bewegen.

Jeugd in beweging

Vanuit het Rijk krijgen we geld voor de inzet van in totaal 26 fte combinatiefunctionarissen. Tezamen met de inzet van gemeentelijke co-financiering financieren we hiermee de activiteiten ten behoeve van de jeugd.

Ruim baan voor talent

De middelen voor de ontwikkeling van talentvolle sporters komen uit de programmabegroting voor Sport en bewegen. Daarnaast zetten we 3,8 fte van de beschikbare middelen voor combinatiefunctionarissen in voor trainers bij RTC's. Het andere deel van de kosten van deze combinatiefunctionarissen wordt betaald door de betreffende sportbond.

Sportieve ruimte openbaar & openbare ruimte sportief

De financiering van het sportief inrichten van de openbare ruimte willen we waar mogelijk mee laten lopen in de in de financieringsopzet van het betreffende (her-)inrichtingsproject. Daarnaast zetten we vanuit het programma sport en bewegen de (extra)

intensiveringsmiddelen in (De Bewegende Stad).

Sport verbindt

Het creëren van ontmoetingen tussen mensen waarbij sport en bewegen als middel wordt ingezet gaat niet automatisch gepaard met de inzet van (extra) geld. Het alleen al op een vernieuwende manier koppelen van bestaande activiteiten kan bijdragen aan de uitvoering van deze strategie. Daar waar het gaat om het tot stand brengen van sport- en beweegactiviteiten op meer 'open' sportparken of het bieden van kansen aan mensen om te participeren in de sport, kunnen waar nodig de intensiveringsmiddelen bewegende stad of het Participatiebudget worden ingezet.

8. Communicatie

We realiseren ons goed dat als we succesvol willen zijn het van belang is om samen in beweging te komen. In de communicatie richten we ons tot stadgers, sportverenigingen, kennisinstellingen en andere partijen die betrokken zijn bij sport en bewegen.

We richten ons daarbij op:

- het informeren over alle projecten rondom 'Sport en Bewegen' in de stad Groningen en over regelingen waar sporters en hun bestuurders gebruik van kunnen maken;
- het verbinden en betrekken van mensen, door een plek te bieden waar initiatieven en ervaringen kunnen worden gedeeld;
- het uitwisselen van kennis op het vakgebied.

We gaan in dialoog met de doelgroep. We overladen ze niet, maar bieden relevante informatie aan.

We willen dat iedereen zich verbonden gaat voelen met 'Sport en Bewegen' en wij elkaar verder kunnen helpen.

We ontwikkelen één plek waar:

1. Alle sportclubs zich laten zien
2. Men een overzicht vindt van alle sport-activiteiten naast verenigingen en/of clubs.
3. Stadgers inspraak kunnen hebben in nog te realiseren projecten op sportgebied.
4. Men in één overzicht diverse (alternatieve) financieringsvormen kan vinden.

We communiceren niet onze ambities en strategieën, maar we richten ons op de gedragingen en behoeften van de doelgroep. Wat willen zij? Wat opvalt is dat de drie ambities van het meer-jarenprogramma niet als zodanig benoemd worden. Maar ze zijn wel de belangrijkste factor achter dit communicatieconcept. Welke informatie hebben zij nodig? Welke behoeften hebben zij? Alle projecten van het meerjaren-

programma sluiten aan op één of meerdere van deze vier punten. De bovengenoemde punten vormen de kapstok waar alles rondom 'Sport en Bewegen' onder kan gaan vallen. Van het stimuleren van samenwerking tussen de verenigingen tot aan het opzetten van talentprogramma's. Maar, ook voor eigen initiatieven van ongebonden sporters zoals hardlooptochten of fietsgezelschappen is alle ruimte.

Online platform

Bovenstaand idee komt het best tot zijn recht in een online platform. De website www.sport050.nl van Werkmaatschappij Sport en Recreatie (WSR) zou een basis kunnen vormen voor dit concept. Een online platform informeert, betreft en activeert verenigingen en hun doelgroep.

Het platform biedt de mogelijkheid om succesverhalen te delen en als voorbeeld te dienen voor andere sportinitiatieven en verenigingen.

Sociale media worden uiteraard ingezet om de doelgroep te informeren en te activeren.

De aftrap van deze campagne zou een gedrukt magazine kunnen zijn. Verspreid onder alle verenigingen en kennisinstellingen in de gemeente Groningen. Daarna zou het magazine een periodieke uitgave kunnen worden met thema's zoals samenwerking met het onderwijs, gehandicaptensport of hoe om te gaan met talent binnen de vereniging.

- **Sportclubs laten en zien en samenbrengen.**

- In kaart brengen van alle verenigingen en initiatieven. Sportclubs krijgen een eigen profielpagina waar niet alleen openingstijden en tarieven staan, maar ook een plek is om succesverhalen te delen en daardoor andere verenigingen te inspireren.

- Van elkaar leren

Inspirerende interviews met sportbestuurders, trainers en vrijwilligers van verenigingen over veelvoorkomende vraagstukken en de gevonden oplossingen.

- Accommodaties: nieuws over renovaties/ onderhoud, uitbreidingen en hoe deze tot stand zijn gekomen.

- **Buiten verenigingsverband georganiseerde sportinitiatieven en belanghebbenden**

Naast verenigingen zijn er veel initiatieven van ongebonden sporters en kennisinstellingen. Wij vinden het belangrijk dat ook deze initiatieven een plaats krijgen binnen het online platform om alle mogelijkheden op sportgebied zoveel mogelijk te ontsluiten. Ook willen we andere belanghebbenden, zoals Onderwijs (sportshopper), Bslim en City of Talent betrekken.

- **Meepraten over nog te realiseren projecten op sportgebied / spel bewegen**

- Ontwikkelingen in de wijk, onderwerpen en data van informatieavonden. Wijkbewoners informeren over initiatieven en daarover laten meedenken. Hoe wil jij bewegen in de stad?

- **Mogelijkheden tot financiering / alternatieve financiering en hulp bieden waar nodig**

De budgetten voor sport staan onder druk, daarom willen we verenigingen en kennisinstellingen informeren over alternatieve manieren van financiering en/of de mogelijkheid tot samenwerking met andere instellingen. Gemeente Groningen kan daarbij van advies voorzien.

- Minima: sportmogelijkheden tonen voor mensen met een lager inkomen zoals het Jeugd sportfonds en de Stadspas.

9. Planning

Het besluitvormingsproces na vaststelling van het concept meerjarenprogramma ziet er als volgt uit:

Concept Meerjarenprogramma Sport en bewegen

- vaststelling concept meerjarenprogramma door college 15 december 2015
- bespreking concept meerjarenprogramma in raadscommissie O&W 6 januari 2016
- informatiebijeenkomst voor verenigingen en andere belangstellenden januari 2016
- advies Adviescommissie voor de sport gereed 1 februari 2016

Meerjarenprogramma Sport en bewegen met uitvoeringsprogramma

- vaststelling meerjarenprogramma door college 15 maart 2016
- bespreking meerjarenprogramma door raadscommissie O&W 6 april 2016
- vaststelling meerjarenprogramma door raad 20 april 2016

**SPORT &
BEWEGEN**

CONCEPT MEERJARENPROGRAMMA 2016 - 2020